

EDUKACIJA STRUČNIH SURADNIKA U FARMACEUTSKIM TVRTKAMA

ZADNJOM IZMJENOM PRAVILNIKA O NAČINU OGLAŠAVANJA O LIJEKOVIMA IZ TRAVNJA 2015. ZNAČAJNO SU SE PROMIJENILI UVJETI ZAPOŠLJAVANJA STRUČNIH SURADNIKA. SUKLADNO ČLANKU 16 PRAVILNIKA, POSLODAVCI SU JEDINI ODGOVORNI ZA EDUKACIJU SVOJIH STRUČNIH SURADNIKA. NIJE PROPISANA RAZINA TEMELJNE STRUČNE IZOBRAZBE, NITI RAZINA POTREBNE IZOBRAZBE KOJU BI TREBAO PROVESTI POSLODAVAC. NA FAKULTETU ZDRAVSTVENIH STUDIJA SVEUČILIŠTA U RIJECI PREPOZNALI SU PROBLEM NEPOSTOJANJA FORMALNIH OKVIRA IZOBRAZBE STRUČNIH SURADNIKA TE SU ZAJEDNO S PARTNERIMA POKRENULI PROGRAM IZOBRAZBE I CERTIFICIRANJA STRUČNIH SURADNIKA. TIM POVODOM ZAMOLILI SMO DEKANA FAKULTETA ZDRAVSTVENIH STUDIJA PROF. DR. SC. ALANA ŠUSTIĆA DA NAM POJASNI PROGRAM I NJEGOVE CILJEVE

Dekane Šustić, Vi ste čelna osoba najmlađeg fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Zašto je fakultet osnovan?

Fakultet zdravstvenih studija na Sveučilištu u Rijeci osnovan je zbog jasno izražene potrebe zdravstvenog sustava za visokoobrazovanim, neliječničkim zdravstvenim kadrom. U trenutku kada u Hrvatskoj nedostaje, prema grubim procjenama skoro 3000 liječnika, nužno je promišljati o obrazovanju kadra koji bi u pojedinim segmentima zdravstvene skrbi mogao zamijeniti liječnike. Fakulteti na kojima sveučilišnu obrazbu stječu različiti zdravstveni profili, ali ne doktori medicine, dentalne medicine ili magistri farmacije, predstavlja uobičajeni način edukacije visokoobrazovanih kadrova u zdravstvu u EU. Jedno od najrazumnijih i najracionalnijih rješenja problema manjka liječnika i sestara je otvaranje fakulteta zdravstvenih studija (engl. „health care“), što je i bila vrlo jasna i eksplicitna preporuka „peer“ misije EU koja je posjetila RH 2008. i 2012. godine. Osim preddiplomskih i diplomskih studijskih programa za medicinske sestre, primalje i fizioterapeute, na ovakvim fakultetima provodi se visokoškolska edukacija u brojnim, specifičnim zdravstvenim programima

koji su više nego potrebni, a nažalost u Hrvatskoj ih nema (klinički nutricionisti, ergoterapeuti, optometričari, radni terapeuti, psihoterapeuti, respiratorni terapeuti, biomedicinski analitičari, dentalni higijeničari, anesteziološki tehničari, itd.). S druge strane, povećanje kapaciteta na postojećim medicinskim fakultetima nije tako brzo izvedivo, a zahtijeva i znatna financijska ulaganja. Naš fakultet je [za sada] jedina samostalna sveučilišna sastavnica u Republici Hrvatskoj koja je isključivo i u potpunosti usmjerena prema preddiplomskom i diplomskom (sveučilišnom) obrazovanju neliječničkih kadrova u zdravstvu dok su npr. u Sloveniji slični fakulteti već više godina prisutni na sva tri glavna državna sveučilišta [Ljubljanskom, Mariborskom i Primorskom].

Otkud potječe Fakultet zdravstvenih studija, čime se bavite i tko su njegovi djelatnici?

Fakultet zdravstvenih studija, u tradiciji koju baštini od Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, a od kojega je i nastao, paralelno obavlja i razvija obrazovnu i znanstvenoistraživačku djelatnost. Stoga s ponosom možemo istaknu-

ti kako naši studenti tijekom studija stječu integrirano predmetno znanje i vještine, mogućnost samostalne i kritičke procjene znanja, rješavanja specifičnih pitanja, bavljenja istraživačkim radom te, naposljetku, poznavanje važnijih etičkih pitanja. Fakultet i dalje njeguje posebne odnose s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci s obzirom na to da je velika većina nastavnika u kumulativnom radnom odnosu na obje ustanove i da se brojni programi odvijaju u suradnji oba fakulteta.

Kod vas studiraju i zaposlene osobe, imate dosta atraktivnih i „alternativnih“ programa. Zašto je to danas jako bitno?

„Učenje je kao veslanje uzvodno, čim se prestane, odmah se kreće nazad“ [Lao Ce].

Cjeloživotno obrazovanje je danas osnova napretka u svakoj struci. Formalno obrazovanje u svakoj struci daje temelje stručnom znanju, ono je polazište, baza. Na takvim temeljima se znanja trebaju nadograđivati, proširivati, unaprjeđivati. U suvremenom društvu to je imperativ poslovnog uspjeha u svakoj struci, jer s dinamikom modernog života raste i potreba za usuglašavanjem s društvenim promjenama. Tržište je „živ“ orga-

nizam koji traži moderiranje, prilagođavanje bez zastoja, a dinamika društvenih i gospodarskih promjena diktira i promjene u obrazovnom pristupu. Nažalost, formalno obrazovanje je često teško pokretljiv, čvrsto ukorijenjen sustav koji se sporo mijenja, i još sporije prilagođava vremenu, tržišnim okolnostima, potrebama društva. Upravo zato stručno usavršavanje i unaprjeđivanje u struci ne treba se završavati sa završetkom formalnog studijskog obrazovanja, već se nastavlja i razvija u okviru raznih cjeloživotnih formi obrazovanja kroz osposobljavanje i usavršavanje. Fakultet zdravstvenih studija je zbog svoje veličine znatno fleksibilniji nego velike ustanove i otvoreniji za drugačiji pristup u obrazovanju. Zbog toga smo i sklopili ugovor o suradnji s Agencijom za cjeloživotno obrazovanje Program Plus koja u svojoj ponudi ima različite programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja.

Kakav je značaj cjeloživotnog obrazovanja u farmaceutskoj industriji?

Svi oni koji su završili formalne studijske programe i inkorporirani su svojim stručnim znanjima i poslovnom angažiranošću u farmaceutski korpus, mogu i moraju utjecati na svoj profesionalni razvoj i, izgrađujući svoju stručnost, neposredno pridonijeti razvoju struke u cjelini. Od toga koristi imaju svi – pojedinci, kompanije i, naravno, društvo u cjelini. Dakle, takav pristup je višestruko koristan i važan.

ZBOG RAZVOJA FARMACIJE FORMALNO SE OBRAZOVANJE MORA NEPRESTANO NADOGRAĐIVATI I RAZVIJATI

U farmaceutskim tvrtkama kao stručni suradnici zaposleni su pretežito farmaceuti, ali često i liječnici, stomatolozi, biokemičari, kao i brojni profesionalci nezdravstvenih struka. Očekivano je da su bazična stručna znanja iz farmacije i medicine stečena već na studijskim programima. Znanja i vještine iz područja marketinga, računovodstva, informacijskih tehnologija, odnosa prema tržištu, odnosa prema udrugama pacijenata, financijama, uglavnom nisu pokrivena obaveznim kurikulumom. Osim toga, zbog razvoja farmacije i sve kompleksnijeg poslovanja, formalno se obrazovanje mora neprestano nadograđivati i razvijati.

Koja je uloga Vašeg fakulteta o ovom procesu?

Fakultet zdravstvenih studija zajedno s Medicinskom fakultetom u Rijeci i agencijom za cjeloživotno obrazovanje Program Plus pokrenuo je

program osposobljavanja i usavršavanja stručnih suradnika u farmaceutskoj industriji. Sukladno odredbama nakon zadnjih izmjena pravilnika, zapošljavanje djelatnika na tim poslovima je deregulirano. Do sada su taj posao mogle obavljati isključivo osobe sa završenim visokoškolskim obrazovanjem iz područja biomedicine i zdravstva (farmaceuti, liječnici, veterinari, doktori dentalne medicine), a sada se otvara mogućnost zapošljavanja osoba i drugih zanimanja kao i osoba nižeg stupnja obrazovanja, primjerice prvostupnice/ci sestrištva i sl. Na poslodavcu ostaje obaveza edukacije novih zaposlenika.

Koje su prednosti ovog programa u odnosu na edukacije koje svaka kompanija vodi za svoje zaposlenike?

„In house“ edukacija novih zaposlenika je najčešće usmjerena educiranju o proizvodima kompanije, specifičnostima vezanim za konkretno radno okruženje, ali temeljna znanja nužna za rad stručnog suradnika nisu uvijek adekvatno pokrivena. Institucionalno provođenje edukacije je ipak formalnije, pruža unaprijed definirane ishode učenja i pokriva sve aspekte bitne u kasnijem radu.

O kojim je institucijama, uključenima u ovaj program, riječ?

Pored već prije spomenutih fakulteta sa Sveučilišta u Rijeci i agencije Program Plus, u pro-

gram su uključeni Hrvatska udruga poslodavaca - Udruga proizvođača lijekova (HUP-UPL), Inovativna farmaceutska inicijativa (iFI), Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Rijeke. Dakle, radi se o šest institucija koje imaju znanja i kadrove koji mogu isporučiti prijeko potrebna znanja i vještine. Osim tih osnovnih nositelja, u program su uključeni i djelatnici s još nekoliko visokoškolskih ustanova u Hrvatskoj.

Spominjete usavršavanje i osposobljavanje. U čemu je razlika?

Sada su u sustavu zaposleni većinom magistri farmacije, doktori medicine, doktori veterine, medicinski biokemičari i doktori dentalne medicine. To su osobe koje već godinama rade taj posao i vjerojatno uz rad imaju stečena znanja. U pojedinim aspektima sigurno postoji potreba unaprjeđenja i za njih je namijenjen program usavršavanja koji je nešto kraći. Za one koji se

tek pripremaju za ovo zanimanje i za one koji su drugih struka (ekonomisti, inženjeri različitih profila koji rade u marketingu medicinskih uređaja i sl.) namijenjen je program osposobljavanja koji pored marketinških znanja i vještina nudi i stjecanje osnovnih znanja iz područja medicine, farmacije i kliničke farmakologije.

Koje se vještine i znanja stječu ovim programom usavršavanja?

Na ovom su programu zastupljena sljedeća područja:

- Menadžment i vođenje istraživanja i analize tržišta
- Razvoj proizvoda i ponuda
- Stvaranje, organizacija i vođenje marketinških kampanja
- Branding
- Vođenje odnosa s klijentima
- Planiranje, menadžment i organizacija ljudi
- Prodajne vještine i znanja
- Financije i financijsko planiranje
- Planiranje i vođenje projekata
- Osobne vještine pregovaranja i liderstva.

Na kraju polaznik dobiva certifikat o završenom programu, a u pregovorima smo s liječničkom i ljekarničkom komorom za priznavanje i dobivanje bodova za trajnu izobrazbu liječnika i ljekarnika.

Što sve obuhvaća program i kako je planirano izvođenje nastave?

Program je zamišljen kao modularna nastava koja je potpuno može prilagoditi i polaznicima koji već rade. Odvijat će se tijekom vikenda u šest turnusa. Naglasak će biti na problemskoj nastavi, interaktivnom učenju i webinarima. Teorijski dio nastave odvijat će se u Rijeci i Crikvenici. Posebna snaga i kvaliteta ovog programa je u činjenici da osim predavača iz akademskih ustanova program većim dijelom nose ljudi iz industrije. Radi se o kolegama koji su vrlo poznati i etablirani u svojim područjima djelovanja i koji mogu isporučiti vrlo vrijedna znanja i vještine iz svakodnevnih prakse.

Kada se planira početak edukacije/upisi i koji su potencijalni polaznici programa?

Natječaj za upis prve generacije bit će objavljen tijekom studenog 2016., a prvi je modul planiran za kraj veljače 2017. Kao polaznike očekujemo osobe koje već rade u marketingu farmaceutске industrije, ali i one koji to tek žele početi raditi. Sukladno pravilniku o oglašavanju lijekova i medicinskih proizvoda, u obzir za obavljanje tog posla dolaze i osobe različitih razina formalnog obrazovanja s područja biomedicine, ali i ekonomskih i tehničkih znanosti. ■